

msaslankara@hotmail.com
www.sadikaslankara.com

Kitaplar cenneti...

"Ada"sı olur da "cennet"i olmaz mı kitapların? Neresi peki? Fuarlar tabii. Her kitap fuan bir cennet. Hayat nasıl kayıyor, nasıl da canlı kitap fuarlarında, değil mi? Üstelik öylesine kalabalık ama kimi kitaplar görünmeden kalabiliyor yine de...

Kitap arayıp ortalarda görünmeyen kitap için eşeleye çabalaya onu gün yüzüne çıkarmanın, onunla buluşmanın heyecanı, coşkusu az mutluluk mu?

Ne var ki kimi kitaplar kör kör parmağım gözüne havasında orada burada görünürlük çalımıyla dirsek atarken kimi kitaplar da üzerlerine yuku tulumu çekmişesine görünmezlik kisvesiyle varlıklarını unutturuyorlar neredeyse.

Son yıllarda kitapçı sergenlerinde gezinirken, kendi payıma tanıdığım ya da benim için görece yeni imzalı farklı kitaplarıyla karşılaştığımda yazannı sobelemiş okur havasında pek bir seviyorum doğrusu.

Bu yarımayın yazısını gecikmeyele bulduğum Esra Pekin'in iki romanına ayrıyorum.

ESRA PEKİN ROMANLARI...

Yaşamöyküsüne göre "yazmaya üniversite yıllarında başlayan" Esra, arka arkaya Sel Yayıncılık'tan çıkan iki romanıyla farklı bir yerden seslenmeye çalışıyor: *Lilith* (2012), *Babaannemin Usturası* (2013).

Lilith adlı romanında sözlensel, dinsel figürlerden kalkarak kadın-erkek ilişkilerine yoğunlaşan yazar, "tüm zamanların en pasifist aktivisti" biçiminde nitelediği "Ädem'in ilk karısı", "Tanrı'ya başkaldıran ilk kadın" (s. 12) *Lilith*'le açılış yapıyor. Sonradan bunu *anlatının* ana karakteri *Lamia*'yla örtüştürüyor.

Lamia'nın barda, ikiz olduklarını öğreneceği kardeşlerden biriyle başlayan ilişkisi, onu "birbirine benzemeyen tek yanı" (s. 71) kokulan olan ötekisiyle buluşturur. Bu giriş ilişkisi genç kadının dünyasını allak bullak ederken onu derin düşünce ilmekleriyle de kuşatır: "Bir kez

Esra Pekin

daha inanmayı seçmiş ve aldanmışım. Ädemoğlu yine yapacağını yapmıştı" (s. 75).

Yapıt, söz konusu üç karakteri zorunluluk bağlarıyla yerine oturtuyor denebilir. Ama *Lamia*'nın, birbiri yerine geçen

ikizlerle ilişkisi, farklı bir aksta kayıyor sonradan. Erkekler için "kılıf" ayrıntısı önem taşısa da (s. 34 ve s. 109) apansız zincirleme rastlantı, romandaki gerçektenlik duygusunu köreltiliyor. Kadın, HIV'le kendisini zehirli engereğe dönüştürürken ikizler için de âdeta "Habil ile Kabil" (s. 114) hikâyesine geri gidiyor.

Bu tür yaklaşımı Babaannemin Usturası'nda da sergiliyor Esra. Barlar eksik değil ama kadın-erkek ana karakterlerini mevsim dışı filmler oynatan az seyircili salaş bir sinema salonunun kararlılığında buluşturup *Lilith*'tekinе benzer farklı bir cinsel ilişkilenele açılış yapıyor. Romanın ana karakteri, kendi ifadesiyle "mitoman(lığını) inkâr eden" (s. 49) bir "psikopat"tır (s. 70). Plazalarda iş dünyasına geçmekteyken yazarlığa soyunmuşur.

Esra, her iki yapıtında da sevgisizliği ana sorunsal bağlamında alıyor. Tek başına yaşama alışkanlığı olanların kendi uçurumlarındaki boğuntu bu.

Esra Pekin, karakterlerinin iç seslerini

de içine alan alaycı senlibenlilikle ama dengeli dış **anlatıcı** aracılığıyla sürdürüyor genelde romanlarını. İkinci özöyküsel ya da kadın-erkek dolayimli **anlatıcılığı** ötekinde ikinci tekil kişiyle sürdürüyor. Farklılık taşıyan sözdizimleriyle köpürtülü, kıskırtılı dil huzmeleri yansıtırcen, dik-katsiz, özensiz tümceler, sözcüklerle de karşılaşılıyor. İki romanda da karakterlerin iş değişikliği yapması, birbirini bütünleyen babaanneler dikkati çekmiyor değil. Ayrıca **anlatılar**, aforizma esinli söyleyişleri ne ölçüde gereksiniyor, bu da düşünülmesi.

KADIN YAZARLARIMIZIN CİNSELLİĞE YAKLAŞIMI...

Esra, kadın-erkek ilişkisi bağlamında gitgide derinleşen, ürktüdü iç çöktüdüüne dikkatimizi çekerken bireydeki bilinmez uçurumlarla, bu arada insanı kıskıvrak yakalayıp bağlayan cinsellik, erosallık temelinde tutkularla, yaşamsal libidoyla, güdülerle yüzleştireyor okuru.

Öykü, roman türlerinde bugüne dek birkaç yüz kadın yazarmızın yapıtları arasında gezinen değerlendirmelerim oldu, hatta erosallık ya da cinsellik konularına dönük bu **anlatılardaki** yaklaşıma özgülüdeğim örneklemeli yazılar da kaleme aldım. Esra Pekin, bu bağlamda hemcinsleri arasında cesur, atak bir imza olarak göründü bana. Bunu, konuya değgin tutumundaki bereklilik kadar, yanı sıra aktarım biçimi, dile yansıyan ataklığı için de söylemiş olayım.

Ama Esra'nın saltık açılan "kadın yazar" olarak alınmasını öne sürecek hiçbir yan bulunmadığını belirtiyim. Tam tersine karakterleri aracılığıyla kadın-erkek varlığa dayalı bir psikolojik roman örüntüleme çabası içinde görünüyor yazar. Bunun altından ne ölçüde kalktığı tartışılabilir. Hafife alınmamalı ama.

Arka arkaya iki romanla kapımızı çalıyor Esra Pekin. Kimler duydu sesini? Gören, görünür kılan okur biliyor da, ötekiler, geniş okur kitleleri? ■

ÖYKÜDENLİK...

Uğur Nazlıcan; "Bir Dükkânı Beklemek"

Öyküsel değeriyle basılı nesne yanını alabilirdiğine aşan bir ilk kitap; *Bir Dükkânı Beklemek* (YKY, 2018), Uğur Nazlıcan'dan.

Yazar yenice tanıyorum. Şaşırcı. İlk kitabı aşar nitelikte sergilediği düzeyiyle parlıyor kabaca bakıldığında bile. Çünkü tek bir olayı anlatmanın görece yaklaşımlarıyla büyüdü halkalar eşliğinde öyküyü harlandıran bir yazarla tanışıyoruz bu ilk kitapta.

Hoş şimdilerde özellikle öyküde, dikkat çekici ilk kitaplarla ortaya çıkan yazar azımsanmayacak sayıda. Ancak yenilenmiş haliyle öyküyü toplumsal yaşamla, sınıfsal ilişkilerle, bu anlamda geniş yelpazeye yayılmış bir oluntu düzeneğiyle işleyip geliştiren öykücüye de pek rastlanıyor doğrusu.

Uğur Nazlıcan

Orhan Pamuk, Hasan Ali Toptaş vb. yazarların **anlatılarda** karşımıza çıkan çoklu katmanlaştırmaya, bunlar arasında iskeleler kurarak birbirine sıçrayan anlam çoğulluğuyla yapılandırma, "Kısacık bir an için kendine yükselmiş, sonra gerisin geri kendine inmiş" (s. 15) kişiler, Uğur'un öykülerinde de karşımıza çıkıyor. Söylenden masala, hikâyeden öyküye, Velásquez'den Borges'e sonsuz bakışimli yansımalarla her tür **anlatı** biçiminin yanılısına, yankıma, sanrı, hayal karmaşasına varan büyüdü sar-

mal yarattığı biliniyor zaten. İşte Uğur, öykülerini böyle bir evren üzerine oturtup işliyor. Bu anlamda Ferit Edgü'ye daha yakın o.

Ne ki bütün bunları fantastik düzlem dışına çıkarmaya pek de gönül indirmeyen öte-

ki yazarların dışında çok boyutluluğun olası bütün kanallarını açmaya çalışan Uğur, dağlardan kentlere, kıydan merkeze küçük, yoksul insanlar, onlara paydaş sayılabilecek hayvanlarla, iş araç gereçleriyle örüldü dış gerçekliği prizmatik bakışla bir izlenimler geçidi şeklinde sunabiliyor yine de. Öykü kişileri dış dünyaya karşı değil, kendi varlıklarına karşı da tedirgin, ikircikli. Yeni bir toplumsal bakış kazanıyor böylece öyküler.

Bu güzel öyküleriyle kapımızı çalıyor ilk kitabında Uğur Nazlıcan. Duyan var mı peki? Ya gören, onu görünür kılan? ■

www.sadikaslankara.com, her perşembe öykü-roman, tiyatro, belgesel alanlarında güncellenerek sürüyor.